IT-anskaffelser: Informasjon om oppdragsgivers vurdering av lærlingeplikten

Gjennom endringene i anskaffelsesloven fra 1. juli 2026, ble oppdragsgivers plikt til å ivareta samfunnsansvar skjerpet. Ett av områdene er lærlinger, og det er innen fagbrevene «IT-driftsfaget» og «IT-utviklerfaget» underdekning på lærlinger: USS Rapportløsning - Søkere som har fått lærekontrakt – utdanningsprogram.

SaaS (Software as a Service) tilsier at programvare leveres som en tjeneste, og ikke som en vare slik det var den gang programvare ble levert på fysiske medier. En SaaS-avtale er derfor omfattet av anskaffelsesloven § 5 h som omhandler plikten til å stille kontraktsvilkår om bruk av lærlinger i tjenestekontrakter. Anskaffelsesloven § 5 h oppstiller fire kumulative vilkår som må være oppfylt for at plikten gjelder. Oppdragsgivers vurdering er at de fire vilkårene er oppfylt i denne anskaffelsen:

- ✓ Kontraktens verdi er lik eller overstiger kunngjøringsplikten, jf. anskaffelsesforskriften § 5-4.
- ✓ Kontraktens varighet er over tre måneder.
- ✓ Kontraktens hovedelement omfatter arbeider der det kan være relevant å benytte arbeidskraft med fag- eller svennebrev.
- ✓ Det er et særlig behov for læreplasser innenfor utdanningsprogram for utførende fag på kontrakten (de fag som omfattes av informasjonsteknologi og medieproduksjon).

I vurderingen er det lagt vekt på fagets relevans og kompetansemålene for de to fagbrevene knyttet til IT:
- IT-driftsfaget: Fagets relevans og sentrale verdier - Vg3 IT-driftsfaget (ITD03-01) | udir.no
- IT-utviklerfaget: Fagets relevans og sentrale verdier - Vg3 IT-utviklerfaget (IUV03-01) | udir.no

Kompetansemålene *(tilgjengelig under «Kompetansemål» i de ulike linkene)* er vurdert til å være i kjernen av tjenestene som samlet skal leveres gjennom avtalen, dvs. anskaffelsens hovedelement, herunder bl.a.:
- Implementering av løsning
- Konvertering/migrering fra tidligere løsning
- Integrasjoner mot kundens systemer
- Sikkerhet i løsningen
- Kontinuerlig drift, vedlikehold og videre utvikling av løsningen

I enkelte SaaS-avtaler kan det også være andre fag som kan være aktuelle, f. eks.:

- Innholdsproduksjonsfaget: Fagrelevans og sentrale verdiar - Vg3 innhaldsproduksjonsfaget (IHP03-01) | udir.no *(F. eks om tjenesten omfatter produksjon av innhold til nettsider, opplæring, løsningen som leveres m.v.)*

- Mediedesignfaget: Fagrelevans og sentrale verdiar - Vg3 mediedesignfaget (MDF03-01) | udir.no *(F. eks. hvis tilbyder i sin videreutvikling av løsningen også arbeider med visuell kommunikasjon og design av løsningen sin.)*
- Medieteknikkfaget: Fagrelevans og sentrale verdiar - Vg3 medieteknikk (MET03-01) | udir.no *(F.eks. hvis tilbyder i sin videreutvikling av tjenesten, opplæring e.l. utvikler audiovisuelt innhold.)*
- Salgsfaget: Fagets relevans og sentrale verdier - Vg3 salgsfaget (SLG03-02) | udir.no *(F. eks. hvis tjenesten omhandler salg/videreformidling av lisenser på produkter hvor lisensformidling, bestilling, administrasjon og kundestøtte er aktuelt.)*
- Service- og administrasjonsfaget: Fagrelevans og sentrale verdiar - Vg3 service- og administrasjonsfaget (SOA03-01) | udir.no *(F. eks. hvis tjenesten omhandler salg/videreformidling av lisenser på produkter hvor lisensformidling, bestilling, administrasjon og kundestøtte er aktuelt.)*

I hvilken grad de er aktuelle, vil bero på behovet i den enkelte anskaffelse vurdert opp mot løsningen leverandøren leverer. Det er den enkelte leverandør som må vurdere hvilke fag som eventuelt er aktuelle, herunder om de leveres selv eller via underleverandør, ref. kontraktsbestemmelsen om lærlinger.

Oppdragsgiver har vurdert om kontraktsvilkåret er uforholdsmessig sett hen til kontraktens innhold, omfanget av arbeidet der det er relevant å benytte arbeidskraft med fag- eller svennebrev, eller av andre grunner. I vurderingen er det lagt vekt på at tilbudte løsninger både kan være ferdig produsert tilsvarende en hyllevare, men også kreve større grad av tilpasninger, justeringer og parametersetting for å settes opp for oppdragsgiver. Det er videre lagt vekt på at en SaaS-tjeneste ikke forventes være en statisk, låst løsning, men en løsning som vil videreutvikles løpende i tråd med de ulike brukernes behov og samfunnets utvikling for øvrig. Selv om oppdragsgiver er kjent med at mange aktører ikke har tilpasset seg de nye fagbrev utdanningen innen IT-drift og IT-utvikling enda, kan ikke det vurderes som grunnlag for at det eventuelt er uforholdsmessig sette krav til bruk av lærlinger, herunder oppdragsgivers plikt til å ivareta samfunnshensyn, jf. anskaffelsesloven §§ 5a og 5h.

Tilbyderne blir under tildelingskriteriet «Løsningsforslag» bedt om å besvare hvordan de vil oppfylle lærlingeplikten i kontraktsbestemmelsen. Oppdragsgiver vil evaluere svaret, herunder eventuelle avvik, i tråd med konkurransegrunnlagets bestemmelser.